

Bruxelles, 31 mai 2024
(OR. en)

10402/24

CLIMA 215
ENV 561
ENER 257
TRANS 251
AGRI 443
ECOFIN 609
COMPET 597
IND 285
MI 546

NOTĂ

Sursă: Secretariatul General al Consiliului
Destinatar: Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul

Subiect: Comunicarea Comisiei privind obiectivul climatic al Europei pentru 2040
- Dezbateri de orientare

1. Pentru a ghida dezbaterile de orientare referitoare la subiectul sus-menționat, care va avea loc în cadrul reuniunii Consiliului (Mediu) din 17 iunie 2024, președinția a pregătit nota și întrebările pentru miniștri care figurează în anexă.
2. Comitetul Reprezentanților Permanenți este invitat să ia act de nota și de întrebările președinției și să le transmită Consiliului în vederea dezbaterii de orientare.

Comunicarea Comisiei privind obiectivul climatic al Europei pentru 2040**- Dezbateri de orientare -****Introducere**

La 6 februarie 2024, Comisia și-a publicat comunicarea intitulată „Asigurarea viitorului nostru – Obiectivul climatic al Europei pentru 2040 și calea către neutralitatea climatică până în 2050 pentru o societate durabilă, justă și prosperă”¹ („Comunicarea privind obiectivul climatic pentru 2040”). Comunicarea prezintă o viziune pentru perioada de după 2030 în contextul intensificării schimbărilor climatice și al costurilor tot mai mari generate de acestea în viața reală. Viziunea pentru Europa prezentată în comunicare este cea a unui continent care dispune de un ecosistem industrial puternic, de energie curată cu emisii scăzute de dioxid de carbon și la prețuri accesibile, precum și de alimente și materiale durabile, care vor răspunde nevoilor cetățenilor UE și vor asigura reziliența UE în fața crizelor viitoare.

¹ Doc. 6291/24 + ADD 1-6.

Bazându-se pe o evaluare aprofundată a impactului, comunicarea recomandă un obiectiv de reducere cu 90 % a emisiilor nete de gaze cu efect de seră (GES) până în 2040, comparativ cu nivelurile din 1990, pentru a menține ferm UE pe calea către obiectivul său de realizare a neutralității climatice până în 2050, astfel cum se prevede în Legea europeană a climei. Obiectivul recomandat corespunde avizelor științifice și este în concordanță cu angajamentele asumate în temeiul Acordului de la Paris. Odată convenit, obiectivul pentru 2040 va sta la baza noii contribuții stabilite la nivel național (CSN) a UE în temeiul Acordului de la Paris, care urmează să fie comunicată CCONUSC cu mult înainte de COP30. În comunicare se afirmă că pentru a asigura o reducere cu 90 % a emisiilor nete de GES, nivelul emisiilor de GES rămase în UE în 2040 ar trebui să fie mai mic de 850 Mt echivalent CO₂, iar eliminările de dioxid de carbon ar trebui să ajungă până la 400 Mt CO₂. În completarea eliminărilor de dioxid de carbon cu ajutorul terenurilor, care sechestrează carbonul în biomasă și în soluri, vor fi necesare eliminări industriale de dioxid de carbon din surse biogene și atmosferice, în vederea atingerii obiectivului pentru 2040 și pentru a se ajunge la zero emisii nete până în 2050 și, ulterior, la emisii negative absolute. Aceste eliminări industriale vor include implementarea unor soluții de captare, utilizare și stocare a dioxidului de carbon pentru a reduce și a compensa emisiile de GES din unele sectoare industriale, din sectorul aviației sau din cel maritim, care sunt greu de decarbonizat. Prin urmare, pe lângă Comunicarea privind obiectivul climatic pentru 2040, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Către o gestionare industrială ambițioasă a carbonului de către UE”², care stabilește o strategie pentru dezvoltarea unui cadru comun și cuprinzător de politici și de investiții pentru gestionarea industrială a carbonului în UE, care să ofere certitudine în materie de reglementare și stimulente pentru investiții în captarea, stocarea, utilizarea și eliminarea dioxidului de carbon, cum ar fi BioCCS și DACCS.

Comunicarea privind obiectivul climatic pentru 2040 stabilește, de asemenea, o serie de condiții favorizante pentru atingerea obiectivului recomandat, printre care se numără în special punerea în aplicare deplină a cadrului privind clima și energia pentru 2030 asupra căruia s-a convenit, asigurarea competitivității industriei europene, un accent mai mare pe o tranziție justă care să nu lase pe nimeni în urmă, condiții de concurență echitabile cu partenerii internaționali și un dialog strategic privind cadrul pentru perioada ulterioară anului 2030, inclusiv cu sectorul industrial și cu cel agricol.

² Doc. 6306/24.

La nivelul Consiliului, examinarea detaliată a comunicării și a evaluării impactului aferente a început la 12 februarie 2024, în cadrul Grupului de lucru pentru chestiuni de mediu (WPE). La 25 martie 2024, Consiliul (Mediu) a inițiat o primă dezbatere cu privire la comunicarea Comisiei. S-a exprimat un sprijin general pentru stabilirea unui obiectiv climatic pentru 2040, iar condițiile favorizante menționate în comunicare au fost considerate relevante.

Situația actuală

Având în vedere caracterul transsectorial al Comunicării privind obiectivul climatic pentru 2040, președinția a implicat în mod activ, la nivel tehnic, alte formațiuni relevante ale Consiliului în discuțiile referitoare la această comunicare și la evaluarea impactului aferentă, inclusiv în domeniile energiei, industriei, transporturilor, agriculturii și afacerilor financiare. În plus, au fost organizate reuniuni dedicate pentru a permite Comisiei să răspundă la numeroasele întrebări adresate de delegații și să ofere clarificări. Diferite formațiuni ale Consiliului au recunoscut necesitatea de a ține seama de schimbările climatice în sectoarele lor respective și de a elabora politici și măsuri în conformitate cu obiectivul UE de neutralitate climatică, oferind astfel o cale de urmat în vederea tranziției³.

³ A se vedea, de exemplu: Concluziile Consiliului privind viitorul politicii digitale a UE din 21 mai 2024 (doc. 9957/24); Concluziile Consiliului intitulate „Consolidarea competitivității Europei prin intermediul spațiului” din 23 mai 2024 (doc. 10142/24); Concluziile Consiliului intitulate „Consolidarea valorificării cunoștințelor ca instrument pentru o industrie rezilientă și competitivă și pentru autonomie strategică într-o economie deschisă în Europa” din 23 mai 2024 (doc. 10182/24); Concluziile Consiliului privind Raportul special 28/2023 al Curții de Conturi Europene intitulat „Achizițiile publice în UE – Concurență mai redusă în cazul contractelor atribuite pentru lucrări, bunuri și servicii în ultimii 10 ani până în 2021”, aprobate la 23 mai 2024 (doc. 10358/24); Concluziile Consiliului privind „O industrie europeană competitivă – motor al viitorului nostru verde, digital și rezilient” din 24 mai 2024 (doc. 10127/24); Concluziile Consiliului privind „O piață unică în beneficiul tuturor” din 24 mai 2024 (doc. 10298/24) și Concluziile Consiliului privind „Dezvoltarea infrastructurii durabile a rețelelor de energie electrică” din 30 mai 2024. De asemenea, ar trebui remarcat faptul că Declarația de la La Hulpe privind viitorul Europei sociale, formulată în cadrul Conferinței la nivel înalt privind Pilonul european al drepturilor sociale organizate de președinția belgiană la 15-16 aprilie 2024, a evidențiat obiectivul de a promova o tranziție justă și echitabilă către neutralitatea climatică.

Discuțiile la nivel tehnic privind obiectivul climatic pentru 2040 au abordat o gamă largă de subiecte. În general, delegațiile împărtășesc opinia potrivit căreia toate sectoarele ar trebui să contribuie la tranziție, luând însă în considerare particularitățile și circumstanțele lor diferite din statele membre, precum și necesitatea de a asigura o tranziție justă și punerea sa concretă în aplicare. Aspectele specifice evidențiate în cursul discuțiilor sunt rezumate în secțiunile următoare.

Mentținerea competitivității industriei europene și rolul pieței unice

Delegațiile sunt ferm de părere că este esențial să se protejeze competitivitatea industriei europene și să se asigure condiții de concurență echitabile, atât la nivel mondial, cât și în cadrul UE. O diplomatie activă în domeniul climei este esențială pentru a încuraja intensificarea eforturilor de atenuare la nivel mondial. UE ar trebui să valorifice avantajul primului venit pe piețele dedicate noilor tehnologii și să profite pe deplin de piața unică. Actul privind materiile prime critice și Regulamentul privind industria „zero net” pot contribui la sporirea oportunităților de dezvoltare și extindere a noilor tehnologii. În același timp, este necesar să se investească în formarea, calificarea și recalificarea lucrătorilor, pentru a se asigura că forța de muncă a Uniunii este în măsură să răspundă nevoilor tranziției și schimbărilor de pe piața muncii.

Necesitatea unor investiții suplimentare și a unei coordonări consolidate în contextul evoluțiilor infrastructurii

Necesitatea unor investiții sporite, inclusiv în tehnologii curate și în infrastructura pentru energie și transport, este general recunoscută, la fel ca și necesitatea eliminării obstacolelor care împiedică accelerarea implementării infrastructurii transfrontaliere. Este important să existe un cadru fiabil și previzibil pentru aceste investiții, dar, în același timp, ar trebui evitate birocrăția și reglementarea excesivă. Mecanismul pentru interconectarea Europei și Fondul pentru inovare sunt instrumente esențiale și ar trebui puse în aplicare în mod eficace. Principalul blocaj este generat de procesul de autorizare, care ar trebui raționalizat și scurtat. Este important să se consolideze capacitatea administrativă și să se facă schimb de orientări, informații și date comune, eventual cu ajutorul unor platforme tematice. Există un apel general la utilizarea eficientă a fondurilor UE și la recunoașterea rolului important al Băncii Europene de Investiții. Însă este recunoscută, de asemenea, nevoia unui volum mai mare de capital privat, inclusiv pentru cercetare, dezvoltare și inovare. Riscurile legate de investiții ar trebui atenuate, de exemplu prin sprijin în materie de reglementare sau prin mecanisme de partajare a riscurilor. Printre sugestiile formulate de delegații se numără și încurajarea parteneriatelor public-privat și promovarea cooperării și a proiectelor transfrontaliere, inclusiv în ceea ce privește finanțarea. Unele delegații au subliniat, de asemenea, necesitatea direcționării ajutoarelor de stat în așa fel încât să se evite denaturarea concurenței.

Sinergii și coerență între economia circulară și politicile privind clima

Importanța economiei circulare și a utilizării eficiente a resurselor sunt recunoscute pe scară largă ca mijloace de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și a costurilor pentru societate, precum și a dependenței de importuri. Mai multe delegații au sugerat includerea abordărilor bazate pe economia circulară în politica privind clima. Politicile în materie de economie circulară, care vizează reducerea emisiilor generate pe durata ciclului de viață, cum ar fi proiectarea ecologică, ar trebui continuate. Ar trebui încurajate modele de consum durabile prin oferirea de alternative durabile și la prețuri accesibile pentru consumatori, precum și prin informare și sensibilizare.

Obiectivul climatic pentru 2040 și contribuția eliminărilor de dioxid de carbon cu ajutorul terenurilor și a celor tehnologice

Deși majoritatea delegațiilor nu au adoptat încă o poziție cu privire la nivelul exact al viitorului obiectiv climatic pentru 2040, mai multe delegații sunt de acord că UE trebuie să stabilească un obiectiv ambițios în timp util. Alte câteva delegații au solicitat clarificări suplimentare cu privire la impactul social și economic al obiectivului recomandat. Necesitatea creșterii pe viitor a eliminării dioxidului de carbon este larg recunoscută, dar unele delegații au considerat că, având în vedere diverse incertitudini, nu este recomandabil ca la stabilirea obiectivului să se pună atât de mult accentul pe eliminările de dioxid de carbon, fie ele tehnologice sau bazate pe natură. Unele delegații au subliniat, de asemenea, necesitatea de lua în considerare aspectul acceptării de către public. Mai multe delegații subliniază rolul surselor regenerabile de energie ca fundament al tranziției energetice, în timp ce altele accentuează necesitatea de a respecta principiul neutralității tehnologice. Mai multe delegații au subliniat, de asemenea, că este important ca UE să decidă cu privire la un obiectiv intern, pentru a putea comunica o CSN actualizată cu mult înainte de COP30, în conformitate cu Acordul de la Paris.

Necesitatea unei abordări globale pentru sectorul agricol

Având în vedere importanța asigurării securității alimentare ca funcție principală a sectorului agricol, acesta ar avea nevoie de o abordare globală care să stimuleze producția durabilă de alimente, inclusiv un echilibru între producția și consumul de alimente, alături de noi oportunități, inclusiv în ceea ce privește aprovizionarea bioeconomiei și eliminarea dioxidului de carbon. O astfel de abordare integrată ar trebui să includă măsuri atât de gestionare, cât și de atenuare a riscurilor și să țină seama de necesitatea de a asigura competitivitatea sectorului și venituri echitabile pentru fermieri. Politicile ar trebui să îmbunătățească reziliența sectorului și să ofere stimulente pentru reducerea emisiilor, ținând seama totodată de impactul socioeconomic asupra fermierilor.

Întrebări pentru miniștri:

- *Cum ar trebui concepute obiectivul climatic al UE pentru 2040 și cadrul post-2030, ținând seama de angajamentul Uniunii față de o tranziție competitivă către neutralitatea climatică, astfel încât să se ofere totodată oportunități de consolidare a poziției de lider în sectorul industrial și de promovare a unei tranziții juste și echitabile?*
 - *Cum pot fi mobilizate în mod optim măsurile axate pe cerere în contextul cadrului post-2030, inclusiv utilizarea mai circulară a materialelor și economia colaborativă și mobilitatea, pentru a completa opțiunile de reducere tehnologică, diminuând astfel nevoile de investiții și costurile pentru societate?*
-